

din toate veacurile până la al IX: lista completă la *W. S. Teuffel*, *Geschichte der römischen Literatur*, Leipzig, 1875; *Hübner*, *Grundriss zu Vorlesungen über die lateinische Grammatik* Berlin, 1881; *Engelmann*, *Bibliotheca scriptorum latinorum*, Leipzig, 1880—81; e) manuscrisurile coprinzătoare de operele clasicității latine, care ni s'au păstrat cele mai vechi de la al IV secol încoace și cuprind totdeauna fonetisme populare din timpul decinz datează; f) comparația limbelor neolatine între dinsele.

Mijlocul din urmă de investigație al limbei latine populare este puțin recomandat de cei competenți. Singurul care s'a încercat în acest chip a afla forme latinești populare este *W. Meyer*, *Beiträge zur romanischen Laut- und Formenlehre*, II: *Zum schwachen Perfectum*, în *Zeitschrift für romanische Philologie*, IX, Halle, 1885, p. 223 sqq. Elemente lexice și fonologice au cercetat mai mulți, între alții *Gröber* în *Vulgärlateinische Substrate romanischer Wörter* în *Archiv für lateinische Lexicographie und Grammatik mit Einschluss des älteren Mittellateins*, hgg. von *Eduard Wölfflin*, Leipzig, 1884—85, I, 35—68, 204—255, 539—557; II, 100—108, 276—289, 424—444. Pe baza însă a manuscrisurilor și a inscripțiilor a făcut *Schuchardt* în opera deja citată, *Vokalismus des Vulgärlateins*, cea mai completă până acum cercetare asupra deosebirilor dintre limba latină populară și cea clasică: a luat în considerare numai fonetismul, și anume vocalele, dar în treacăt a cercetat (mai cu seamă în introducere, volumul întâiu) aproape toate părțile gramatice.